

ΙΩΣΗΦ ΜΟΜΦΕΡΡΑΤΟΣ

Εὐθὺς ὡς ἠγγέλθη ὁ θάνατος τοῦ διαπρεποῦς τούτου ριζοσπάστου ὑψίστου καθήκον ἐπιτελοῦντες ἐζητήσαμεν ἐνταῦθα, ὅπου ἦν δυνατόν, νὰ εὑρωμεν τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, ἀλλὰ μὴ ἐπιτυχόντες τοῦ σκοποῦ ἐγράψαμεν ὀλίγα μόνον λέξεις. Ἦδη δημοσιεύοντες τὴν εἰκόνα τοῦ διαπρεποῦς ἀνδρὸς εὐμενῶς σταλαίταν ἡμῶν ἐκ Κεφαλληνίας, κρίνομεν ἐπάναρχος νὰ δημοσιεύσωμεν καὶ τὰς ἐπομένους βιογραφικὰς σημειώσεις.

Ὁ Ἰωσήφ Μομφερράτος ἐγεννήθη ἐν τῷ προαστείῳ τοῦ ἁγίου Γεωργίου τῆς Κεφαλληνίας τὴν 1 Σεπτεμβρίου 1816. Τὰ πρῶτα μαθήματα διακούσας ἐν Κεφαλληνίᾳ καὶ Κερκύρᾳ μετέβη περὶ τὰ μέσα τῆς δευτέρας ἐξαμηνίας τοῦ 1840 εἰς Παρίσιον ὅπου ἐπεδόθη εἰς τὴν μελέτην τοῦ Δημοσίου δικαίου. Ἐπανελθὼν τῇ 1844 εἰς Κεφαλληνίαν ἐπεδόθη εἰς μελέτας ἰδιωτικῶν μέχρι τοῦ 1848, ὅπότε αἱ παραχωρηθεῖσαι κατὰ τὸ ἔτος τούτο μεταρρυθμίσεις εἰς τὸν Ἴονιον λαὸν παρέσχον τῷ νεαρῷ Μομφερράτῳ στάθιδον ἐνεργείας πατριωτικῆς εὐρύτατον. Ἐκίδων τὴν «Ἀναγέννησιν» ἀνταπεφθῆθε κρατερῶς κατὰ τῆς ξένης κυριαρχίας ἐξορισθεὶς ἕνεκα τούτου εἰς Ὀθωνόας. Ἐκλεγθεὶς μέλος τῆς περιωνύμου ἐν τῇ ἑπτανησιακῇ ἱστορίᾳ Θ' Βουλῆς ὑπέβαλε μετὰ τῶν ἄλλων ριζοσπαστῶν τὸ πρῶτον περὶ ἐνώσεως φέσιμα. Τὴν 2ην Ὀκτωβρίου 1851 συλληθεὶς καὶ πάλιν ὁ Μομφερράτος ἕνεκα τῶν πατριωτικῶν του αἰσθημάτων ἐξορίσθη εἰς Ἐρικούσαν ἐλευθερωθεὶς μόλις κατὰ τὸ 1857. Μετὰ τὴν ἐννοσιν ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ Κεφαλληνιακοῦ λαοῦ πληρεξούσιος εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν ἐν ἣ ἡ διαγωγή του ἦτο ἀξία τοῦ ἐνδόξου παρελθόντος του. Ἦτο ὁ μόνος ἐκ τῶν πληρεξουσίων, ὅστις δὲν ὑπέγραψε τὸ Σύνταγμα καὶ ὅστις διεμαρτυρήθη κατὰ πολλῶν αὐτοῦ ἀρθρῶν. Ἐκτοτε ἔμεινε μακρὰν τῆς πολιτικῆς δράσεως, διότι δὲν ἤθελε νὰ ἀναμιχθῇ εἰς ἀγῶνας προσωπικοῦς πλέον καὶ οὐχὶ ἰδεῶν. Ἀποθανὼν ὁ μέγας αὐτός πατριώτης καταλείπει σῶζον καὶ δύο τέκνα, ἃ ἂν ἐλπίζομεν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ λάβῃ πρόνοιαν.

ΟΙ ΒΟΥΛΓΑΡΟΙ ΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΙ

(Διήγημα φαντασμαγορικόν)

Δὲν γνωρίζω, ἐὰν καὶ ἄλλους πολλοὺς μαστίζῃ ἡ νόσος τῶν ἀϋπνιῶν, ἐμὲ ὅμως καταβασανίζει ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε θὰ ἐπροτίμων νὰ κοιμηθῶ ἐπ' ὀλίγον, ἔστω καὶ ἐὰν ἔβλεπον καθ' ὕπνου, ὅτι διωρίζοντο καὶ πάλιν εἰς τὰς περιθλέπτους θέσεις τῶν οἱ κύριοι Βλαχάνης καὶ Ξηνταρχός. Τὴν ἀσθένειάν μου ταύτην ἀνεκοίνωσα, δύναμαι νὰ εἶπω, εἰς ὅλους τοὺς ἰατροὺς, ἀλλ' οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ μὲ λυτρώσῃ, οὐδὲ αὐτός ὁ κ. Πύργος διὰ τῆς ἠλεκτρικῆς του μεθόδου. Ἐὰν οὐχ ἤττον ἡ ἐπιστήμη δὲν ἠδυνήθη νὰ μὲ σώσῃ, ἠδυνήθη ὅμως νὰ μὲ ἀνγκουφίσῃ ὁ φίλος μου κ. Πολύλογος συμβουλευσας με νὰ ἀπορρίψω τὰ φάρμακα καὶ νὰ ἀνγκινώσκω εἴτε τὸ «Κατὰ Σύνταγμα Πολιτεύεσθαι» τοῦ κ. Ροντήρη, εἴτε τὸ «Συνταγματικὸν Δίκαιον» τοῦ κ. Φλογαίτου. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἔχω τὸ εὐτύχημα ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ μου νὰ μὴ εὑρίσκεται οὔτε τὸ ἓν οὔτε τὸ ἕτερον, καὶ ἐπειδὴ (style δικαστικῆς ἀποφάσεως) διὰ νὰ ἀγοράσω τὸ ἓν ἐκ τούτων ἐχρειαζόμεν τὸ ὑλάχιστον μίαν δραχμὴν — προσὸν σημαντικὸν εἰς τὰς σημερινὰς περιστάσεις — ἐπροτίμησα ν' ἀναγινώσκω τὴν «Πρωίαν» εὐρισκομένην ἐν τῷ δωματίῳ μου, διότι ὁ ὑπηρέτης τοῦ ὑποδηματοποιοῦ μου, ὁπαδός, φαίνεται, τοῦ τρίτου κόμματος, ἔσχε τὴν χαιρεκακίαν νὰ περιτυλιξῇ δι' αὐτῆς τὰ παλαιὰ καὶ μοναδικὰ ὑποδήματά μου, ἅτινα ἔδωκα αὐτῷ πρὸς ἐπιδιόρθωσιν.

* *

Ὁφείλω καὶ δημοσίᾳ νὰ ἐκφράσω τὰς εὐχαριστίας μου πρὸς τὸν ἔγκριτον φίλον μου κ. Πολύλογον διὰ τὸ ὑποδειχθέν μοι φάρμακον. Ἡ μέθοδός του ἦτο συντελεστικωτέρα ἀπὸ πολλὰς ἄλλας διατυμπανιζομένας καθ' ἑκάστην

εἰς τὰς ἐφημερίδας, καὶ τὸ φάρμακον ἡρωικώτερον καὶ τῆς στρυχνίνης ἐπενεγκὸν ἀποτελέσματα, διὰ τὰ ὅποια ἀληθῶς ἠξίεζε νὰ δημοσιευθῇ ἐν εὐχαριστήριον.

Προχθές, ἀφοῦ εἰργάσθην ἐπ' ὀλίγον, κατεκλίθην λαβὼν ἀνὰ χεῖρας τὸ φάρμακον καὶ ἔχων εἰς τὴν παρακειμένην τράπεζαν βιβλία τινὰ λόγου ἀξία, ὅπως προλάβω τὸν μέλλοντα τυχόν νὰ μὲ καταλάβῃ ἐκ τοῦ φαρμάκου ἔμετον. Εἰς τὸ φύλλον ἐκεῖνο τῆς «Πρωίας» ἐδημοσιεύετο ἐν ἄρθρον τοῦ κ. Δηλιγιάννη· δὲν ἐπρόφρασα νὰ ἀναγνώσω ὀλίγας γραμμὰς καὶ μὲ κατέλαβεν ὕπνος τοιοῦτος, ὅποιος οὐδέποτε πιστεύω θὰ κατέλαβε τὸν φίλον κ. Βαρούχην, ἐξ οὗ ὠνομάσθη... βαροῦρειος. Τὸ εὐτύχημα δὲν ἦτο μόνον τοῦτο· καθ' ὕπνου δὲν εἶδον οὔτε τὸν κ. Πρωθυπουργὸν ὡς ἀρπακτικὸν γάτον ἀγρίως συλλαμβάνοντα τοὺς καταχραστὰς Κεντρικοὺς Ταμίαις, οὔτε τὸν κ. Δηλιγιάννην ἀγορεύοντα, οὔτε τὸν κ. Παπαμιχαλόπουλον μεταδιδόνοντα εἰς τὰ Ἀνάκτορα διὰ νὰ ἀρπάξῃ τὸ χαρτοφυλάκιον, οὔτε τέλος τὸν κ. Σταμούλην, ἔστω καὶ μὲ καθαρὸν ὑποκρίμασον.

* *

Ἐκοιμώμενη ἡσυχος καὶ θὰ ἐκοιμώμενη τοιοῦτοτρόπως μέχρι τῆς μεσημβρίας τῆς ἐπομένης, ἐὰν τὴν ὀγδόην πρωινήν ὥραν δὲν ἤσουν τρομακτικὸν κρότον τοιοῦτον, ὅποιον δὲν θὰ ἔκαμνεν οὐδὲ ὁ ἀγριώτερος γαλακτοπώλης.

— Ποῖος εἶνε; ἐρωτῶ κατηγνακτισμένος.

— Ἐγώ, μοὶ ἀποκρίνεται φωνὴ ἀνθρώπου λίαν τεταραγμένου.

— Ποῖος εἶσαι σύ; δὲν ἔχεις ὄνομα; ἐρωτῶ καὶ πάλιν, ἀλλὰ τῶρα πλέον ἔτοιμος καὶ νὰ ὑβρίσω καὶ νὰ δείρω τὸν ἀχρεῖον, ὅστις ἐτόλμησε νὰ μοῦ ταράξῃ τὸν πρωινὸν ποθητὸν μου ὕπνον, εἴτε διὰ νὰ ζητήσῃ τὴν ἐξόφλησιν παλαιοῦ λογαριασμοῦ, εἴτε δι' ἄλλαν ὁμοίαν ἀσήμενον αἰτίαν.

— Εἶμαι ὁ Ὀνούφριος, μοῦ ἀπαντᾷ, καὶ ἦλθα νὰ σοῦ πῶ σπουδαῖα πράγματα... ἀνοιξὲ γρήγορα, κηκομοίρη... ἐπιστράτευσι θάχουμε... ἀνοιξὲ...

* *

Ὁ κ. Ὀνούφριος Ζαβογιάννης εἶνε εἰς τῶν μοναδικῶν τύπων, τοὺς ὁποίους περικλείει ἡ ἔξοχος πρωτεύουσα μας. Κατοικῶν εἰς τὸ παρακείμενον τῷ ἰδικῷ μου δωματίῳ, πᾶν ἄλλο εἶνε ἡ ὄ,τι δεικνύει τὸ ἐπώνυμόν του. Ἐκ τῆς γειτονίας μας ταύτης ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ τὸν μελετήσω καλῶς. Ἠδύνατο πᾶς τις νὰ γνωρισθῇ μετ' αὐτοῦ εὐκόλως, ἀρκεῖ νὰ τῷ ἀπέτεινεν ἓνα χαιρετισμὸν, καὶ νὰ εἶχε τὸ πλεονέκτημα ἢ μειονέκτημα, ὅπως θέλετε, νὰ ὁμιλῇ ἐπ' ὀλίγα λεπτὰ καὶ νὰ ἀκούῃ ἐπὶ πολλὰς ὥρας. Ἀλλοίμονον ὅμως, ἐὰν εἶχέ τις τὴν ἀφροσύνην νὰ τῷ ὁμιλήσῃ περὶ ἐπιστρατεύσεως, περὶ προσκλήσεως ἡλικιωῶν, περὶ τῶν προαιωνίων τοῦ Ἑλλήνος πάθων καὶ περὶ τῶν προγόνων μας! ἐγίνετο παρευθὺς ὄχι Ζαβογιάννης, ἀλλὰ Ντελιγιάννης, καὶ οὐδέποτε ἠθελε νὰ ὁμιλήσῃ κἄν μετὰ τοῦ αὐθάδους τούτου. Ὁ ἀτυχὴς ὑπηρέτησεν ὡς στρατιώτης κατὰ τὴν τελευταίαν ἐπιστράτευσιν καὶ ὑπέφερε τσοκῦτα καὶ τηλικαῦτα, ὥστε κατήνησε μονομανῆς. Καὶ δὲν εἶχε, νομίζομεν, ἀδικον νὰ ἐξαγριούται καὶ νὰ θυμῶνῃ οὕτω, ἀναμιμνησκόμενος τὴν ποιητικὴν ἐκεῖνην ἐποχὴν. Κατὰ τὰ ἄλλα εἶνε φρονιμώτερος καὶ λογικώτερος ἀπὸ πολλοὺς βουλευτὰς καὶ ἀνωτέρους ὑπαλλήλους.

* *

Ἠγέρθη καὶ τῷ ἠνοιξὲ τὴν θύραν. Ἐφερον ἀκόμη τὰ